

Itäniityn laakson luonnonsuojelualue

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA 2009-2018

Helsingin kaupungin ympäristökeskus

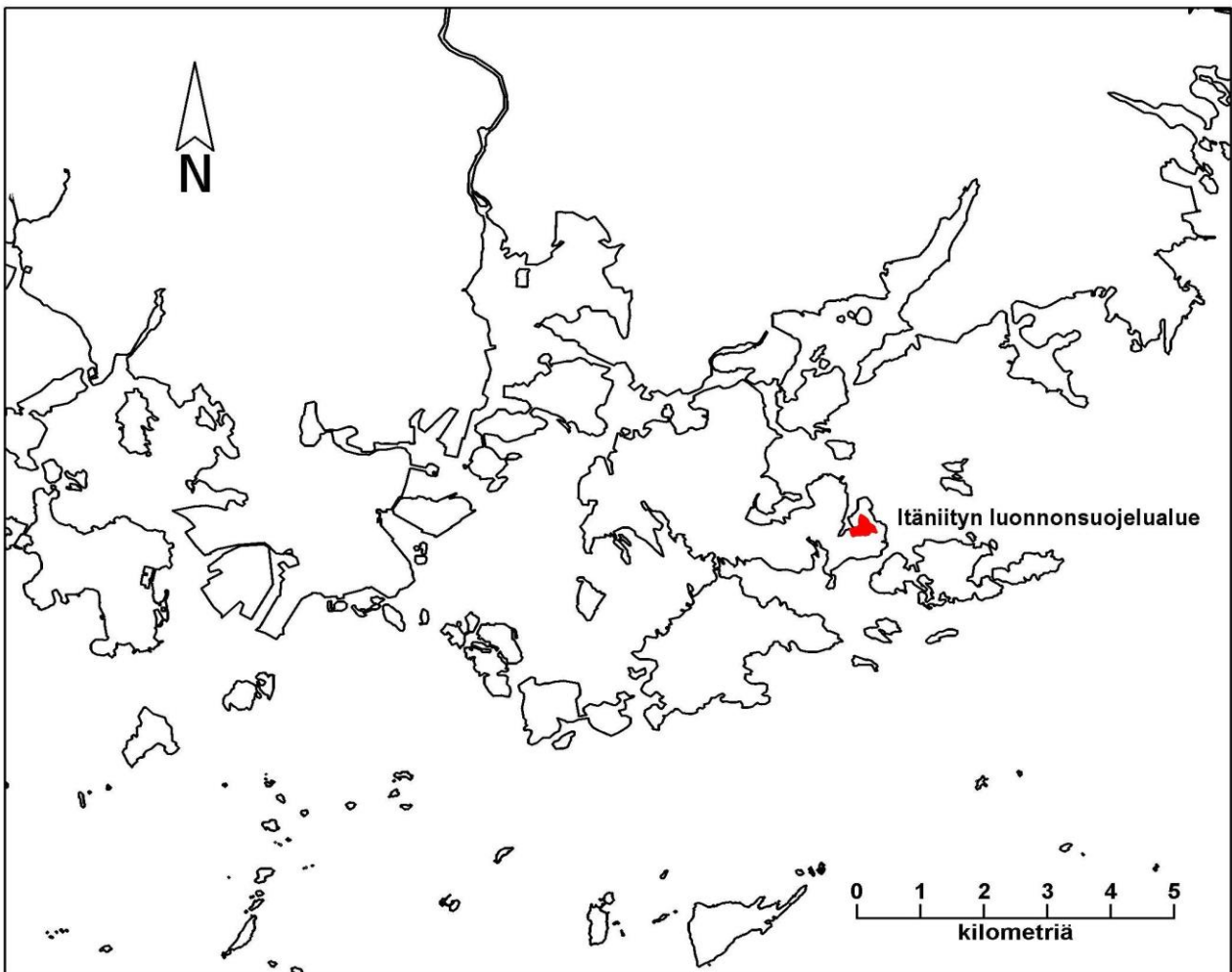
Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Maanomistus ja kaavoitustilanne	2
3. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen	2
3. Alueen kuvaus	3
3.1 Alueen sijainti ja rajaus	3
3.2 Geologia ja topografia	3
3.3 Ilmasto	4
3.4 Vesiolot	4
3.5 Kasvillisuus ja sienet	4
3.6 Nisäkkäät	5
3.7 Linnusto	5
4. Hoidon tavoitteet	5
5. Hoitotoimenpiteet (liitteet 1 ja 2)	6
6. Käytön tavoitteet	7
7. Käytön järjestäminen	7
7.1 Polut	7
7.2 Opasteet	7
7.3 Roska-astiat	8
8. Toimenpiteiden toteuttaminen	8
8.1 Aikataulu ja kustannukset	8
8.2 Alueen kunnostus, ylläpito ja valvonta	8
9. Jatkotoimenpiteet	8
10. Kirjallisuus	9
Liite 1 Toimenpidekuviot	10
Kuvio 1. Tervaleppäluhta	10
Kuvio 2. Kuusivaltainen metsä	11
Kuvio 3. Metsittyvä puoliavoin niitty	12
Kuvio 4. Kalliot	13
Kuvio 5. Haavikko ja kuusikkorinne	13
Kuvio 6. Kuusivaltainen lehto ja mäntykangas	14
Kuvio 7. Kuusivaltainen rinne	15
Kuvio 8. Rantavyöhyke ja ruoikko	15
Liite 2 Polut, opasteet ja rakenteet	16
Liite 3 Kasvilajiluettelo	17
Liite 4 Lintulajiluettelo	21
Liite 5 Kuvia Itäniityn laakson alueelta	22

1. Johdanto

Suojeltavaksi ehdotettu alue, Itäniityn laakso (Tonttuvuoren pohjoispuolinen laaksopainanne), sijaitsee Itä-Helsingissä, Laajasalon suuren mannersaaren itäisimmässä osassa, Jollaksessa (kartta 1). Alue sijaitsee Helsingin kaupungin omistamilla mailla ja on kooltaan 7,67 hehtaaria.

Saunalahdesta Patalahteen ulottuva laakso muodostaa yhtenäisen lehtoalueen. Kasvillisuus vaihtuu Saunalahden rannan edustavasta tervaleppäluhdasta suuruohovaltaisiin ja saniaisvaltaisiin lehtoihin. Laakson reunoilla on hienoja rinnelehtoja ja kalliojyrkänteitä. Valtaosa alueen metsistä on lehtoa tai lehtomaista kangasta. Poikasaarentien ja Tonttuvuorentien risteyksessä on pääkaupunkiseudun runsain lehtokieloesiintymä. Lehdoissa on havaittavissa myös kulttuurivaikutusta. Alueella kasvaa monia Helsingissä harvinaisia tai uhanalaisia kasveja, kuten soikkokaksikko, lehtokielo, nurmitatar, metsävirna ja mustakonnanmarja.

Kartta 1. Itäniityn luonnonsuojelualueen sijainti.

2. Maanomistus ja kaavoitustilanne

Itäniityn laakson luonnonsuojelualue sijaitsee kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin omistamilla mailla seitsemällä eri tilalla. Alueen eteläosa kuuluu Tonttuvuoren kaava-alueeseen 10750, joka on lainvoimainen. Luonnonsuojelualan keski- ja pohjoisosa kuuluvat Itäniitynniemen kaava-alueeseen 11470, joka on valmis ja saanee lainvoiman vuoden 2008 alussa. Itäniityn laakson luonnonsuojelualue on merkitty näihin kaavoihin SL/k merkinnöin: ”Luonnon- ja maisemansuojelualue, joka on varattu kunnan tarpeisiin.”

3. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen

Hoito- ja käyttösuunnitelma täydentää luonnonsuojelulain mukaista rauhoitus päätöstä. Hoito- ja käyttösuunnitelman laatimista suositellaan erityisesti alueille, joilla on tarvetta aktiivisiin hoitotoimiin esim. lehtolajien säilyttämiseksi tai alueille, joilla voimakas ulkoilu aiheuttaa tai tulee aiheuttamaan maaston kulumista ja muuttumista.

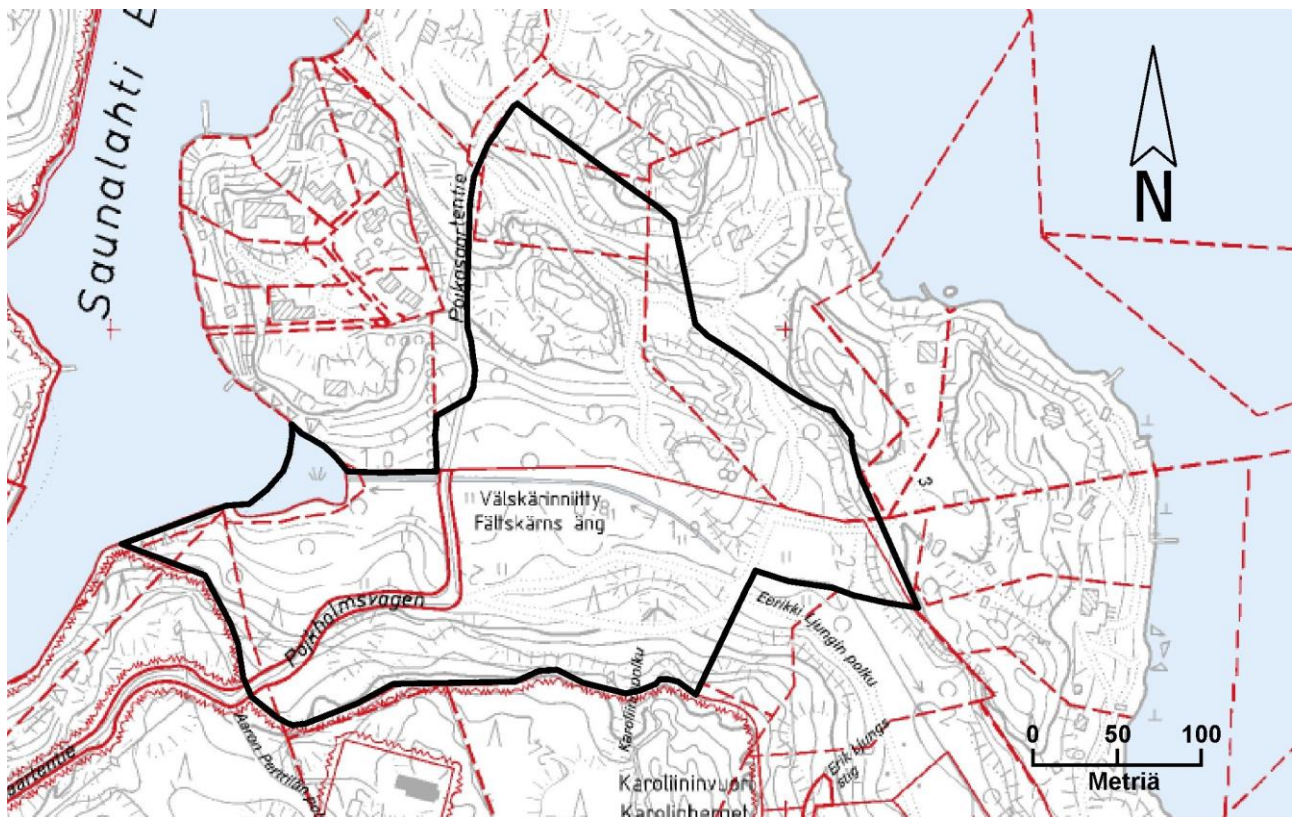
Fil. yo Kati Pekkala inventoi alueen putkilokasvit kesä-elokuussa 1997 ja teki maastossa myös lintuhavaintoja. Lisäksi osana Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmän tietojen keruuta alueella on tehty maastoinventointeja kasvistoon (Arto Kurtto 1994, 2006), linnustoon (Matti Koivula 1999, Hannu Sarvanne 2003) ja lepakoihin (Yrjö Siivonen 2003) liittyen. Maastokäyntien ja karttojen avulla määriteltiin suojeltavan alueen rajat sekä jaettiin alue kuuteen kasvillisuuskuviioon (liite 3). Kullekin kuviolle asetettiin tavoitteet hoidon suhteen. Hoito- ja käyttösuunnitelma tarkistetaan noin kymmenen vuoden välein.

Suunnitelman perusrungon on laatinut fil. yo. Kati Pekkala. Rajauksesta ja toimenpiteistä keskusteltiin maastokäynneillä, joille osallistuivat Seija Malinen ja Tiia Stén Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ympäristönsuojeluyksiköstä, Tauno Immonen ja Kaisu Ilonen rakennusviraston viherosastolta, Mikko Yletyinen rakennusviraston luonnonhoitoyksiköstä, Anne Mäkinen kaupungin museosta ja Inga Kähre-Maury sekä Maria Karisto kaupunkisuunnitteluvirastosta sekä v. 2003 Mikko Yletyinen ja Vesa Koskikallio rakennusvirastosta, Kaarina Heikkonen ympäristökeskuksesta sekä Leena Eerola Uudenmaan ympäristökeskuksesta. Suunnitelman ovat ajantasaistaneet vuosina 2003 ja 2007 ympäristökeskuksessa Raimo Pakarinen (2003) ja Pekka Paaer (2007).. Pekka Paaer on viimeistellyt suunnitelman lausuntovaiheeseen 2007 ja tehnyt tarpeelliset korjaukset lausuntokierroksen jälkeen 2008-2009.

3. Alueen kuvaus

3.1 Alueen sijainti ja rajaus

Suojeltavaksi ehdotettu alue sijaitsee Laajasalon kaakkoisosassa, Tonttuvuoren pohjoispuolella. Tonttuvuorentie ja Poikasaarentie kulkevat alueen halki. Alue sijoittuu Saunalahden kaakkoisesta lahdekkeesta itään Patalahteen suuntautuvaan laaksoon ja sen kallioisille reunoille. Suojeltavaksi ehdotettu alue sijaitsee kokonaisuudessaan kaupungin omistamilla mailla ja sen pinta-ala on 7,67 ha.

Kartta 2. Itäniityn laakso luonnonsuojelualueen rajaus

3.2 Geologia ja topografia

Koko Itä-Jollaksen kallioperä on graniittia. Alue on maastonmuodoiltaan vaihtelevaa. Korkeat kalliomaet ovat vallitsevia, tasaisia alueita on vähän. Tonttuvuoren pohjoispuolella sijaitseva laakso on kuitenkin alavaa, nousten vain pari metriä merenpinnan yläpuolelle. Saunalahden puoleinen ranta on erityisesti

tulville alttiina. Laakson maaperä on savea, jonka päälle on meren tulvien vaikutuksesta kerrostunut eloperäistä ainesta. Ehdotetun luonnonsuojelun alueen keskeisin osa on aikaisemmin ollut ojitettua peltoa ja niittyä.

3.3 Ilmasto

Itä-Jollaksen ilmasto on luonteeltaan mereinen. Meri viilentää alueen paikallista ilmastoa keväisin ja toisaalta leudontaa aluetta syksyisin. Itäniityn laakso on alueena suojaisa ja pienilmasto-oloiltaan tasainen.

3.4 Vesiolot

Itäniityn laaksoon kertyy pintavesiä sekä Tonttuvuoren rinteiltä että niemen pohjoispäästä melko laajalta alueelta. Laakson vedet virtaavat vanhaa uomaa pitkin Saunalahdelle ja Patalahdelle. Uoma on osittain tukkeutunut keskiosistaan, ja laakso on hiljalleen umpeutumassa ja palautumassa luonnontilaiseksi. Poikasaarentien pengertä on muuttanut laakson länsipään vesioja ja ekologiaa kuivattamalla ympäristöä. Ilman pengertä arvokas tervaleppälehto jatkuisi todennäköisesti pidemmälle laaksoon. Saunalahden ranta on matala. Kesä 1997 oli vähäsateinen ja uoma oli kuivillaan koko maastokauden ajan, joten uoman kunnosta ja veden virtailusta ei voitu tehdä havaintoja. Talvimyrskyjen aikana merivesi tulvii Saunalahdelta Itäniityn laaksoon ja katkaisee Poikasaarentien, kuten tammikuussa 2005.

3.5 Kasvillisuus ja sienet

Ehdotetun suojelun alueen länsiosassa, lähellä Saunalahden rantaa on edustava, luonnontilainen tervaleppäluhta. Valtaosa Itäniityn alueen muista metsistä on joko lehtoa tai lehtomaista kangasta. Puusto on laaksossa pääosin lehtipuultaista, mutta rinteiden alla ja rinteissä kuusi on valtapuuna. Kuivimmilla paikoilla, kuten rinteiden ja kallioiden lakiosissa vallitsevat männyt. Alueen kasvilajiluettelo on esitetty liitteessä 3.

Tyypillisiä pensaskerroskokoisia lehtoalueella ovat esim. taikinamarja, tuomi, vadelma ja koiranheisi. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaina mm. käenkaali, oravanmarja, sini- ja valkovuokko, kevättähtimö, pelto- ja metsäkorte, mustikka, puna-ailakki, mesiangervo ja saniaisia. Lähellä Poikasaarentien ja Tonttuvuorentien risteystä kasvaa Helsingin suurin **lehtokielon** esiintymä – laji on luokiteltu Helsingissä vaarantuneeksi. Helsingissä huomionarvoiseksi tai uhanalaiseksi luokitelluista kasveista alueella kasvaa **kevätlinnunherne, koiranheisi, metsälehmus, metsäruusu, metsävirna, mustakonnanmarja, nurmitatar** ja **soikkokaksikko**. **Yövilkka** ja **kellotalvikki** osoittavat alueen metsien luonnontilaisuutta – **lehtokorte** ja **pähkinäpensas** taas lehtoisuutta.

Itäniityn laakson sienilajistoa ei ole tarkemmin kartoitettu, mutta 2007 alueelta itäosasta löytyi vanhan metsän ilmentälaji **rusokääpä**.

3.6 Nisäkkäät

Itäniityn laakso kuuluu osana Jollaksen muita ranta-alueita Helsingin arvokkaihin lepakkoalueisiin (Yrjö Siivonen 2003). **Pohjanlepakko**, **vesisiippa** ja **viiksi-** tai **isoviiksisiippa** esiintyvät alueella. Todennäköisesti useiden eri kolonioiden lepakkoyksilöt käyttävät alueen rantametsiä saalistus- ja oleskelupaikkoinaan. Edellä mainitut lepakot kuuluvat luontodirektiivin lajeihin. Muista nisäkkäistä on vain vähän havaintoja: v. 1997 maastotöiden aikana rusakko loikki usein rinteessä ja oravat kiipeilivät kuusten rungoilla. Lisäksi hirven kerrotaan liikkuvan alueella ja lehdosta löytyi kolo, joka saattaisi kuulua mäyrälle.

3.7 Linnusto

Alueen linnustoa ovat kartoittaneet vuosina 1997 Kati Pekkala, 1999 Matti Koivula ja 2003 Hannu Sarvanne, Jarkko Santaharju ja Rauno Yrjölä. Itäniityn laaksossa elää inventointien perusteella monipuolinen lehti- ja sekametsien linnusto. Huomionarvoisimpia pesimälajeja alueella ovat vaarantuneeksi luokiteltu **pikkutikka**, lintudirektiivin lajeihin kuuluva **palokärki** sekä Suomen kansainväliseksi vastuulajiksi luettu **leppälintu**. Pikkutikan tärkeintä ympäristöä ovat laakson reunan tervalepikko ja laakson lehtipuustoinen keskiosa. Leppälintu ja palokärki viihtyvät myös ylempänä rinnelehdon ja kangasmetsän alueella. Lehtokurpan, sirittäjän, mustapääkertun, peukaloisen, luhtakerttusen ja satakielen esiintyminen kertoo monipuolisesta lehtimetsäalueesta ja toisaalta pohjoisempana Itäniitynniemellä tavatut töyhtötiainen ja silmälläpidettäviin lajeihin luettava **idänuunilintu** ilmentävät alueeseen kuuluvien havu- ja sekametsien hyvää ekologista tilaa metsälinnuston kannalta.

4. Hoidon tavoitteet

Hoidon tavoitteena on alueelle luonteenomaisen lehtoluonnon säilyttäminen ja suojeleminen ja alueella eläimistön elinmahdollisuuksien turvaaminen.

Vaikka Itäniityn laakso on suurelta osin ollut aikaisemmin peltona tai niittynä, on sen palautuminen takaisin luonnontilaiseksi tapahtunut hyvin. Kehitystä on edesauttanut alueen vähäinen virkistyskäyttö, mutta Itä-Jollaksen rakentaminen tulee todennäköisesti lisäämään luontokohteen käyttöpainetta. Itäniityn laakson vanhan niityn tiettyjä osia voidaan hoitaa puoliavoimena elinympäristönä ylläpitämällä pienialaisia aukkopaiikkoja ja harventamalla nousevaa taimikkoa ja pensastoa sekä korkeita putkilokasveja kuten maitohorsmaa ja nokkosta.

Kulkureittien ja puron hoidossa on varmistettava ettei suojelun tarkoitus vaarannu esim. alueen kuivumisen kautta.

5. Hoitotoimenpiteet (liitteet 1 ja 2)

Toteutus 1-2 vuoden kuluessa:

Kallion reunalla kuvion 4 kaakkoisosassa kasvavan vanhan, maisemallisesti arvokkaan männyn latvusta varjostavia läheisiä lehtipuita poistetaan tai harvennetaan harkinnan mukaan.

Soikkokaksikoiden (kuvio 2) kasvupaikan turvaaminen nykyistä polkua siirtämällä kämmeköiden kasvupaikan luona rakentamalla uusi polku lounaammaksi. Nykyisen polun käyttö estetään aidan tai suuren polulle asetettavan maapuun avulla.

Tervalepikon rantatiheikössä kuviolla 1 ja 8 sekä kuvion 7 itänurkan auton kääntöpaikalla ja etelärinteen kuopassa olevat roskat ja romut poistetaan. Paras aika roskien siivoamiseen on varhaiskevät tai loppusyksy, jolloin roskat ovat helpoimmin havaittavissa ja silloin aiheutetaan vähiten vahinkoa herkälle lehtokasvillisuudelle ja pesiville linnuille.

Lähellä Saunalahden rantaa oleva vanha kaivo (kuvio 1) poistetaan tai maisemoidaan mahdollisuuksien mukaan.

Toteutus 10 vuoden kuluessa:

Tonttuvuorentien eteläpuolella oleva rinnemetsä (kuvio 7) toimii lehdon suoja-vyöhykkeenä. Rinnemetsää hoidetaan puistometsänä. Tällä hetkellä puusto ei tarvitse hoitoa, mutta 10 vuoden kuluttua tarkistetaan tilanne uudelleen. Mahdolliset metsänhoitotoimenpiteet tehdään syksyllä tai talvella, jotta lehtokasvillisuudelle ja pesiville linnuille ei aiheutuisi haittaa.

Patalahteen johtava laakso (kuvion 3 itäosa) pidetään lehtipuuvaltaisena ja maisema puoliavoimena poistamalla kuusia harkinnan mukaan.

Toteutus tarvittaessa:

Polut pidetään kulkukelpoisina. Tarvittaessa kulkureiteille kaatuneet puunrungot siirretään syrjään liikkumisen helpottamiseksi. Poluille rönsyileviä puiden ja pensaiden oksia voidaan karsia, tällä estetään polkujen leveneminen. Polut pyritään kuitenkin säilyttämään melko kapeina ja luonnontilaisina.

Tarpeen vaatiessa poluilla paljastuneet puiden juuret peitetään ja polkuja vahvistetaan esim. kuorikkeella tai märin paikoin lyhyillä pitkospuilla.

Suojelualueen sisälle jäävien nykyisten teiden (Poikasaarentie ja Tonttuvuorentie) kunnostus ja ylläpito sekä sähkölinjojen hoito sallitaan siten, että alueen suojelun tarkoitus ei vaarannu.

6. Käytön tavoitteet

Tonttuvuoren suojelualueen käytön päätavoiteena on lehtoluonnon suojelu. Alueen muuta käyttöä mietittäessä on otettava huomioon, etteivät luonnon-suojelutavoitteet vaarannu.

Vaikka Tonttuvuori sijaitsee melko kaukana useimmista kaupunginosan kouluista, se soveltuu hyvin opetuskohteeksi. Lähin bussipysäkki on kilometrin päässä. Mielenkiintoisia tutustumiskohteita ovat monipuolisen lehtoluonnon lisäksi alueen lähellä sijaitsevat hienot geologiset muodostumat, kuten hiidenkirnut ja siirtolohkareet.

Asutuksen lisääntyessä Itä-Jollaksessa, suojelualueen merkitys ulkoilualueena tulee todennäköisesti kasvamaan. Ongelmana on kuitenkin lehtoluonnon ja pienten kalliomänniköiden herkkyys kulumiselle. Kasvillisuuden kulumista voidaan ehkäistä ohjaamalla liikkuminen poluille. Mahdollinen maaston kulumisen tulee ennakoida ja korjata alkuvaiheessa.

7. Käytön järjestäminen

7.1 Polut

Alueella on riittävästi kulkureittejä ja ne kiertävät suojelualueen kattavasti. Polut ovat pääosin hyväkuntoisia eivätkä ne tällä hetkellä tarvitse paljoakaan kunnostusta. Arviolta runsaan 100 metrin matkalla joudutaan tekemään joitakin kunnostustoimia. Alueen pohjoisosassa, Tonttuvuorenkujan päästä luoteeseen kulkevassa laaksossa kasvaa soikkokaksikoita aivan polun vieressä. Näiden kämmeköiden elinmahdollisuuksien turvaamiseksi nykyistä polkua on syytä siirtää etelämmäs kasvupaikan kohdalla. Maaston kulumista tarkkaillaan ja tarpeen vaatiessa peitetään paljastuneita puiden juuria tms. Myöhemmin voi ilmetä tarvetta merkitä polut selvemmin esim. kuorikkeen tai kivituhkan avulla. Kuvion 6 länsiosan rantakalliolle voidaan harkinnan mukaan rakentaa puupenkki levähtämistä varten. Paikalta on avarahko ja esteettinen näkymä Saunalahdelle.

7.2 Opasteet

Alue tulee merkitä siten, että siellä liikkujat tietävät olevansa luonnonsuojelualueella. Luonnonsuojelulain avulla rauhoitetun alueen raja merkitään tunnuskilvillä varustetuilla paaluilla. Rajapaalut pyritään mahdollisuuksien mukaan pystyttämään niin, että kultakin on pylväältä on näköetäisyys seuraavalle paalulle.

Seikkaperäinen pääopastetaulu karttoineen asennetaan alueen lounaiskulmal-
le (kuvio 6) Poikasaarentien rinteestä koilliseen laskeutuvan polun varteen.
Rinteeseen sijoitettavasta opastetaulusta käy kartan avulla ilmi luvalliset kul-
kureitit, rauhoitusmääräykset, yhteystiedot (alueen huolto ja valvonta: Helsin-
gin kaupungin rakennusvirasto ja luonnonsuojelu: Helsingin ympäristökeskus)
sekä ydinasiat alueen luonnonarvoista. Lisäksi pysäköintipaikan läheisyyteen,
310 m suojelualueesta lounaaseen asennetaan Itäniityn suojelualueesta il-
moittava lähestymisopastetaulu.

7.3 Roska-astiat

Harkinnan mukaan alueen pääopastetaulun lähellä kuviolle 6 voidaan sijoittaa
roska-astia, mikäli alueen retkeilypaine vaikuttaa kasvavan.

8. Toimenpiteiden toteuttaminen

Alueella tapahtuvat toimenpiteet suoritetaan siten, että kasvillisuudelle tai
eläimistölle ei aiheudu haittaa eikä niissä tapahdu kielteisiä muutoksia.

8.1 Aikataulu ja kustannukset

Toimenpiteisiin voidaan ryhtyä, kun hoito- ja käyttösuunnitelma on hyväksytty
Uudenmaan ympäristökeskuksessa. Helsingin kaupungin rakennusvirasto on
varautunut toteuttamaan suunnitelman hoito- ja rakennetyöt heti, kun se on
mahdollista talousarvion määrärahojen puitteissa. Tässä suunnitelmassa esi-
tettyjen toimenpiteiden toteuttaminen on arvioitu rakennusvirastossa 13.000-
15.000 euron kulueräksi. Polkujen kunnostaminen, porraskonstruktiot ja opas-
taulut muodostavat kuluista valtaosan, n. 11.500 euroa. Terveppäluhdan reu-
nassa olevan kaivon poistamisen, täyttämisen ja maisemoinnin sekä hajajät-
teiden keräämisen ja poiskuljetuksen hinnaksi on arvioitu yhteensä 2000 eu-
roa.

8.2 Alueen kunnostus, ylläpito ja valvonta

Alueen kunnostus- ja ylläpitotyöt sekä valvonta kuuluu rakennusviraston katu-
ja puisto-osastolle ja HKR-ympäristöntuotannolle.

9. Jatkotoimenpiteet

Alueen käyttöä seurataan. Jos alueen käyttö lisääntyy nykyisestä huomatta-
vasti ja voimassaoleva hoito- ja käyttösuunnitelma todetaan riittämättömäksi,
voidaan suunnitelma tarkistaa aikaisemmin kuin 10 vuoden kuluttua.

10. Kirjallisuus

Alapassi, M. & Alanen, A. 1988: Lehtojensuojelutoimikunnan mietintö. - Komiteamietintö 1988:16. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus: Luontotietojärjestelmä, marraskuu 2007:

- Arvokkaat kasvisto- ja kasvillisuuskohteet: kohde 5/94, Arto Kurtto 1994.

Päivitetty v. 2006

- Linnustollisesti arvokkaat kohteet 241/99, Matti Koivula 1999 ja 9/03, Hannu Sarvanne 2003.

- Lepakoiden tärkeät esiintymispaikat, kohde 13/03, Yrjö Siivonen 2003.

Hosiaislouma, V. 1983: Biologinen tutkimus, Helsingin ranta-alueet. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto, yleiskaavaosasto, julkaisu YB:9/83, 75 s.

Hosiaislouma, V. 1988: Pääkaupunkiseudun lehtoluonnon suojele. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja C 1988:12, 97 s.

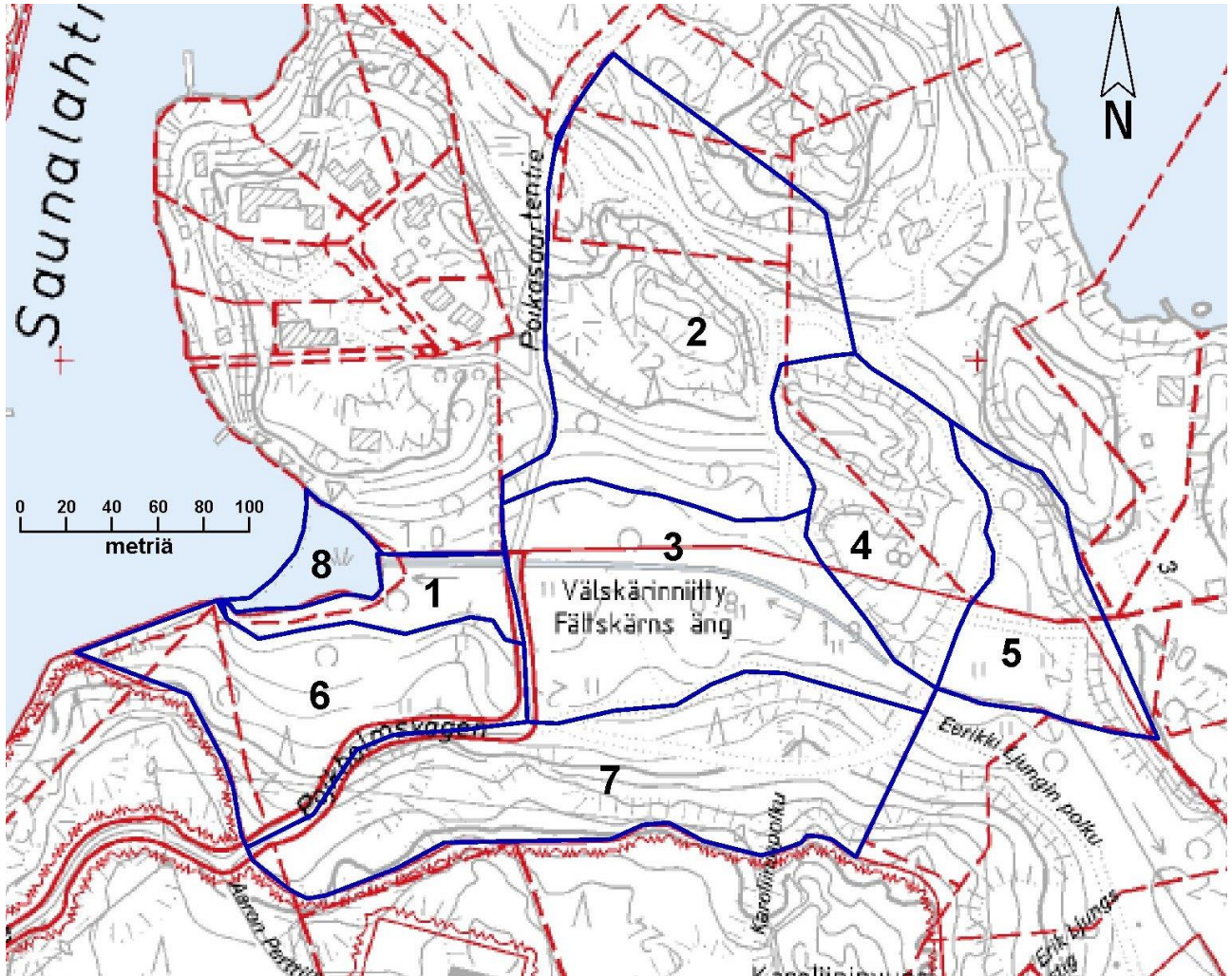
Kurtto, A. 1995: Helsingin uhanalaiset sekä muut huomionarvoiset putkilokasvit. - Moniste. 6 s.

Pakkala, T., Tiainen, J. & Pitkänen, M.: Helsingin lintuatlas 1996-1997. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 1/1998, 20s.

Siivonen, Y. 2003: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisu 3/2004, 36s.

Vähä-Piikkiö, I. 1986: Biologinen tutkimus, Arvokkaat luonnonalueet Helsingissä, rajausten tarkistus. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto, yleiskaavaosasto, julkaisu YB9/86, 79 s. + liitteet.

Liite 1 Toimenpidekuviot

Kuvio 1. Tervaleppäluhta

Saunalahden rantapoukama vaihettuu itäänpäin mentäessä tervaleppäluhdaksi. Rannassa ja lehdon poikki kulkevan lasku-uoman reunassa on runsaina kukkivia rentukoita, terttualpia, ranta-alpia sekä näyttävän näköisiä kurjenmiekkoja. Tervalepät ovat valtapuina. Alikasvoksena kasvavat mm. tuomi ja terttuselja. Uoman pohjoispuolella kasvaa tervaleppien lisäksi joitakin suuria rauduskoivuja sekä alueen ainoat pähkinäpensaat.

Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. vuohenputki, ojakellukka, peltokorte, mesiangervo, nokkonen, rönsyleinikki, puna-ailakki, ketunleipä, valkovuokko, suo-orvokki ja hiirenporras. Paikoitellen on pieniä **lehtokielokasvustoja**. Tervaleppälehdon eteläreunassa, lähellä kuusivaltaista rinnettä kulkee kaksi leveää vanhaa tietä, jotka ovat kaventuneet kasvillisuuden hiljalleen vallatessa

niiltä alaa. Tiet kulkevat rinnettä pitkin ylös Poikasaarentielle. Tiestä haarautuu polku rantaan saakka.

Kuvion eteläreunalla rinteessä lähellä rantaa on vanha käytöstä poistettu kaivo, joka tulee mahdollisuuksien mukaan maisemoida. Kaivon ylin rengas peltikansineen kohoaa 1,4 m maanpinnasta. Rannassa on lisäksi paljon romua ja roskaa: Saunalahden eteläpohjukan kallioon on porattu rautatappeja ilmeisesti laiturin tai veneiden kiinnitystä varten - nämä tulisi irrottaa.

Tavoite: Tervaleppäluhdan säilyttäminen luonnontilaisena ja isoimmista meren kuljettamista ajojätteistä siistittynä.

Toimenpiteet: Maisemoidaan vanha kaivo poistamalla sen ylimmät betoni-renkaat ja metallikansi. Täytetään kaivon maahan jäävät betonirenkaat täytemaalla maanpinnan tasoon asti ja maisemoidaan paikka kasvittumaan luontaisesti. Työhön tarvitaan pientä kaivinkonetta ja kuorma-autoa kuljettajineen täytemaan tuontia varten. Poistetaan rannassa olevat roskat, romu ja rantaan ajautuneet rakennusjätteet – toimenpide vaatinee lavaa jätteen runsauden takia. Katkaistaan katkaisulaikalla rantakallioon luvattomasti poratut rautakiinnikkeet - toimenpide vaatii vyötärövaljaita tai kahluusaappaita rantakallion kaltevuuden takia.

Poikasaarentien kunnostus saattaa edellyttää tielinjauksen lievää levennystä ja yksittäisten puiden kaatamista. Levennys tulee tehdä mahdollisuuksien mukaan suurten puiden kaatamista välttäen.

Kuvio 2. Kuusivaltainen metsä

Itäniityn vanhan pellon pohjoispuolella on kuusivaltainen rinnelehto. Kuusten joukossa kasvaa suuria mäntyjä, pihlajia, haapoja, vaahteroita ja koivuja. Kenttäkerroksessa on runsaasti mustikkaa, paikoin valko- ja sinivuokkoja, oravanmarjaa, ketunleipää, metsäkastikkaa, kieloa, lillukkaa, sananjalkaa, hiirenporrasta ja metsäimarretta. Kalliomäkien lakiosat kuvion pohjoisosassa ovat karua mäntykangasta ja männyt ovat paikoin vanhoja ja kilpikaarnaisia. Kallioiden väliin jää kapea lehtomainen laakso - Tonttuvuorenkujan pohjoispäästä luoteeseen laaksossa kasvaa melko runsaasti rauhoitettua ja Helsingissä uhanalaista **soikkokaksikkoa** seuranaan mm. **maariankämme**, **metsävirna** ja **kevätlinnunherne**. Soikkokaksikot kasvavat aivan polun vieressä ja ovat vaarassa joutua tallatuiksi.

Rinteellä kuvion pohjoisrajan tuntumassa on kolme jaksoa hienosta, historiallisesti arvokkaasta vanhasta kiviaidasta. Aita on suojeltu kaavamerkinnoin.

Alueen luoteisosassa on pieni suolaikku, jossa kasvaa mm. tervaleppää, korpipaatsamaa, koivuja ja pajuja. Kenttäkerroksen lajeja ovat mm. metsäkorte, hiirenporras, kurjenjalka, luhtasara ja terttualpi sekä pohjakerroksessa mm. okarahkasammal.

Tavoite: Luontainen kehitys.

Toimenpiteet: Polun siirtäminen soikkokaksikoiden kohdalta uudelle uralle, jotta kämmeköiden kasvupaikka turvataan. Vanhalle polulle asetellaan järeähkö maapuu ohjaamaan kulkua uudelle polku-uralle, joka merkitään riittävän selkeästi. Kuvion eteläreunalla kulkevaa polkua saatetaan joutua pengertämään paikoin täytemaalla tai hiekalla ja juurakkoisimpia pohtia paikkaamaan täytemaalla tai kuorikkeella. Poikasaarentien kunnostus saattaa edellyttää tielinjauksen lievää levennystä ja yksittäisten puiden kaatamista. Levennys tulee tehdä mahdollisuuksien mukaan suurten puiden kaatamista välttäen.

Kuvio 3. Metsittyvä puoliavoin niitty

Tonttuvuorentien pohjoispuolinen alue on kulttuurivaikutteista lehtoa, joka on aiemmin ollut niittynä tai peltona. Hylätty niitty on kehittymässä pikkuhiljaa selväpiirteisemmäksi lehdoksi. Alueen poikki kulkee uoma ja paikoin vanhoja, matalia ojia. Puusto on lehtipuuvältaista: rauduskoivuja, tervaleppiä, haapoja, vaahteroita, tuomia, kuusia sekä upeita suuria raitoja. Pensaskerroksessa kasvavat mm. vadelma, terttuselja ja tuomi. Alueen luoteisosassa voidaan erottaa puna-ailakki-vadelma-tervaleppätyypin lehtoa. Koillisosassa on hieno kallioseinämä, jonka luona kasvaa runsaasti tuomia. Näistä osa on kaatunut maahan, mikä tekee paikasta vaikeakulkuisen ja ryteikköisen. Tuomien suojassa kasvaa ruohoista **mustakannonmarjaa** ja koiranheittä. Paikoitellen kenttäkerros on hyvin aukkoinen. Vallitsevia kenttäkerroksen lajeja ovat mm. maitohorsma, metsäkorte (erityisesti alueen länsiosassa), puna-ailakki, rönsyleinikki, nokkonen, ranta-alpi ja paikoin sanikkaiset (sananjalka, kivikkoalvejuuri ja hiirenporras). Lähellä Tonttuvuorentien ja Poikasaarentien risteystä on hieno, useita satoja yksilöitä käsittävä **lehtokieloesiintymä**.

Tavoite: Luontainen kehitys lehdoksi kuvion pohjois- ja lounaislaidoilla. Pyritään huomioimaan erityisesti laaja lehtokielokasvusto kuvion lounaislaidalla. Osalla kuviota (keski-, itä ja kaakkoisosassa) puoliavoimena hoidettu lehtoniitty.

Metsänhoitotoimenpiteet: Kuvion koillispuoleisen komean kallioseinämän esiintuomiseksi pensaita ja hentoja puunrunkoja voidaan poistaa (nuoria haapoja myös kaulata) varovasti huomioimalla samalla harvinaiset kasvit, kuten mustakannonmarja. Tonttuvuorentien reunassa kulkee sähkölinja, jonka ylläpitämiseksi lähimpää puustoa voidaan joutua harventamaan. Poikasaaren- ja Tonttuvuorentien risteysalueella levittäytyvän lehtokielokasvuston ylle kasvavia puuntaimia ja pensaita voidaan poistaa, mikäli lehtokielot alkavat kärsiä varjostuksesta ja kasvutilan puutteesta. Tonttuvuorentien varrella laakson kaakkois- ja keskiosassa nuorta puustoa ja pensastoa voidaan varovasti poistaa lehtoniityn luomiseksi ja maiseman avaamiseksi. Poikasaarentien kunnostus saattaa edellyttää tielinjauksen lievää levennystä ja yksittäisten puiden kaatamista. Levennys tulee tehdä mahdollisuuksien mukaan suurten puiden kaatamista välttäen.

Muut toimenpiteet: Poikasaarentien alittavien kahden siltarumpuputken vetävyys ja mahdolliset tukkeumat on tarkistettava ajoittain, jotta kevättulvan aikana Itäniitylle kertyvä sulamisvesi ei tulvisi tiepenkereelle. Poikasaarentietä ja Tonttuvuorentietä valaisevat lamppupylväät ovat nykyisellään 7 metriä korkeita. Ne on varustettu standardilampuilla ja metallikuvuilla. Kun pylväiden uusiminen tulee ajankohtaiseksi, tulisi alueella elävien lepakoiden elinolojen parantamiseksi pylväät mahdollisuuksien mukaan korvata matalammilla (max 5 m) keltaista valoa lähettävillä kohdevalaisimilla. Yöaktiiviset lepakot häiriintyvät liiasta hajavalosta saalistusalueellaan.

Kuvio 4. Kalliot

Eteläisemmän kalliomäen rinteellä lähellä Tonttuvuorenkujaa kasvaa maise-mallisesti upea vanha mänty (ympärysmitta 310 cm v.2007). Mäntyvanhuksen latvaa varjostavat kuitenkin lähellä olevat lehtipuut, joita harkinnan mukaan pitäisi poistaa. Puiden poistaminen toisi männyn paremmin esille ja takaisi sen kasvumahdollisuudet. Kallion valtalajeja ovat metsälauha, kanerva, mustikka, metsäkastikka ja lehtonurmikka. Muita kenttäkerroksen kasveja ovat esim. kalliokieli, kivikkoalvejuuri, isomaksaruoho, nuokkuhelmikkä, kieli ja kevättähti-mö.

Pohjoisempi kallio on kasvillisuudeltaan rehevämpää ja paljasta kalliota on vähemmän. Oravanmarja, kalliokieli, ahomansikka, kivikkoalvejuuri, kieli, lehtonurmikka, metsälauha, nuokkuhelmikkä, keto-orvokki, haisukurjenpolvi ja kangasmaitikka kasvavat kallion päällä olevalla lähes yhtenäisellä sammal- ja jäkälämatolla.

Tavoite: Luontainen kehitys.

Metsänhoitotoimenpiteet: Eteläisemmän kallion rinteellä kasvavaa suurta mäntyä varjostavien lehtipuiden kaataminen tai harventaminen.

Muut toimenpiteet: Tonttuvuorenkujan ja yksityispuistoille itään kääntyvän tien risteyksessä sijaitsevan vanhan porttipylvään poistaminen.

Kuvio 5. Haavikko ja kuusikkorinne

Tonttuvuorentien itäpuolella oleva lehtipuuvaltainen lehto jakautuu kahteen osaan rinteelle itään johtavan tien vuoksi. Kummallakin osa-alueella valtapuuna on haapa. Joukossa kasvaa rauduskoivuja ja raitoja. Alikasvoksena on tuomia, vaahteroita, pihlajia ja haapoja. Alueella on kulttuurinvaikutuksesta kertovia kasveja: mm. siperian hernepensas, pihasyreeni ja karviainen. Kenttäkerroksessa huomionarvoisia lajeja ovat kevättähti-mö, sinivuokko, **mustakonna-marja** ja **kevätlinnunherne**.

Eteläisempi osa-alue on puustoltaan tiheämpää ja kasvillisuus saniaisvaltais- ta. Alikasvoksena on runsaasti haapoja, tuomia ja pihlajia. Kenttäkerroksessa kasvavat esim. hiirenporras, kivikkoalvejuuri, metsä- ja peltokorte, mesianger- vo, valkovuokko, kyläkellukka, sananjalka, isoalvejuuri, sudenmarja ja kevät- tähtimö. Rinnettä kohti puusto kuusivaltaistuu ja varjostus lisääntyy. Valtala- jeina kenttäkerroksessa ovat hiirenporras, ketunleipä, metsäkastikka, suo- orvokki ja oravanmarja. Kuvio rajoittuu kaakkoisosassaan hienoon lähes yhte- näiseen kalliojyrkänteeseen. Vuonna 2007 kuusivaltaisen rinteän kaakkoisra- jalta löytyi vanhaa metsää ilmentävä **rusokääpä** katkenneelta kuusenrungolta (Markku Heinonen, HKR, suul.tiedonanto).

Pohjoisempi osa on suurruohovaltaista lehtoa. Runsaana kasvavat mm. mesi- angervo, ojakellukka, metsäkorte ja vuohenputki sekä rinteessä metsäkastik- ka, lillukka ja metsäorvokki. Puistolemmikki (viljelykarkulainen), kevätlinnun- herne ja kevättähtimö kukkivat upeasti alkukesällä. Lähellä rinnettä on hie- noja, kilpikaarnaisia mäntyjä, joiden ympärysmitta on noin 200 cm.

Tavoite: Luontainen kehitys ja eteläreunassa harkittu puoliavoimuuden ylläpi- to.

Metsänhoitotoimenpiteet: Tarpeen vaatiessa poistetaan kuusia, jotta alue säilyisi lehtipuuvaltaisena ja pohjoisrajalla sijaitsevat hienot kalliojyrkänteet erottuisivat maisemasta.

Muut toimenpiteet: Roskien ja rinteelle jääneiden vanhan piikkilanka-aidan jäännösten poistaminen.

Kuvio 6. Kuusivaltainen lehto ja mäntykangas

Tervaleppäluhdasta etelään on rinne, joka on kuusivaltaista OMaT-lehtoa. Kuusten lomassa kasvaa suuria pihlajia, vaahteroita, rauduskoivuja ja mänty- jä. Pensaskerroksessa on mm. pihlaja, vaahtera, koiranheisi ja taikinamarja. Kenttäkerroksessa mustikka on yleisin varpu. Lisäksi runsaina kasvavat mm. käenkaali, oravanmarja, metsäkastikka, metsälauha, valkovuokko ja paikoin sinivuokko, lillukka sekä nuokkuhelmikkä. Rinteessä kulkee kaksi melko leve- ää tietä, joista mainittiin 1. kuvion yhteydessä. Kuvion länsiosassa on kuivem- paa mänty-kuusikangasta. Kallion kohoavalta reunalta on hieno näköala Sau- nalahdelle.

Tavoite: Luontainen kehitys.

Metsänhoitotoimenpiteet: 10 vuoden kuluttua tarkistetaan, tarvitseeko puus- to mitään toimenpiteitä. Poikasaarentien kunnostus saattaa edellyttää tielin- jauksen lievää levennystä ja yksittäisten puiden kaatamista. Levennys tulee tehdä mahdollisuuksien mukaan suurten puiden kaatamista välttäen.

Muut toimenpiteet: Kuvion luoteisosaan muutaman metrin korkeuteen ko- hoavalle pienelle kallioaukealle polun läheisyyteen voidaan sijoittaa puupenkki taukopaikaksi. Paikalta avautuu hieno näkymä Saunalahdelle.

Kuvio 7. Kuusivaltainen rinne

Rinteessä kulkee tien suuntaisesti polku, joka alkaa läheltä Poikasaarentien ja Tonttuvuorentien risteystä. Polku on aluksi leveä kaventuen noin puolivälissä matkaa kapeaksi metsäpoluksi. Maapuu katkaisee vanhan uran, jota ulkoilijat kiertäneet nyt etelämpää. Puusto on kuusivaltaista. Sekapuina kasvavat rauduskoivu, pihlaja, haapa ja jokunen suuri mänty. Pieniä pihlajantaimia kasvaa alikasvoksena. Mustikka on rinteessä selvä kenttäkerroksen valtalaji. Muita runsaana kasvavia lajeja on esim. käenkaali, oravanmarja, metsäimarre, kivikkoalvejuuri, metsälauha, metsäkastikka, valkovuokko, lillukka, sananjalka ja kielo. Löytyipä jokunen koiranheisikin.

Voimalinjan kääntymispaikasta pohjoiseen, noin puolivälissä rinnettä on suuri kuoppa (n. 5 m x 3 m), jonka pohjalla roskia: muoviastioita, rautaromua, lasipulloja ym. Nämä tulee kerätä pois. Lisäksi rinteessä auton kääntöpaikalla lähellä Tonttuvuorentien ja Eerikki Ljunginpolun risteystä on epämääräistä jätettä, joka tulee siivota.

Tavoite: Suojavyöhyke laakson lehdolle ja polkureitti ulkoilijoille.

Metsänhoitotoimenpiteet: Polulle kaatuneen maapuun siirtäminen tai katkaisu. Tällä hetkellä kuvion sisällä ei muita toimenpiteitä, mutta 10 vuoden kuluttua tarkistetaan pitääkö kuusia poistaa rinteestä. Poikasaarentien kunnostus saattaa edellyttää tielinjauksen lievää levennystä ja yksittäisten puiden kaatamista. Levennys tulee tehdä mahdollisuuksien mukaan suurten puiden kaatamista välttäen.

Muut toimenpiteet: Polun perusparannus ja avaaminen maapuun poiston jälkeen. Roskien ja jätteiden kerääminen ja rinteellä olevan jätekuopan maise-mointi siivouksen jälkeen.

Kuvio 8. Rantavyöhyke ja ruoikko

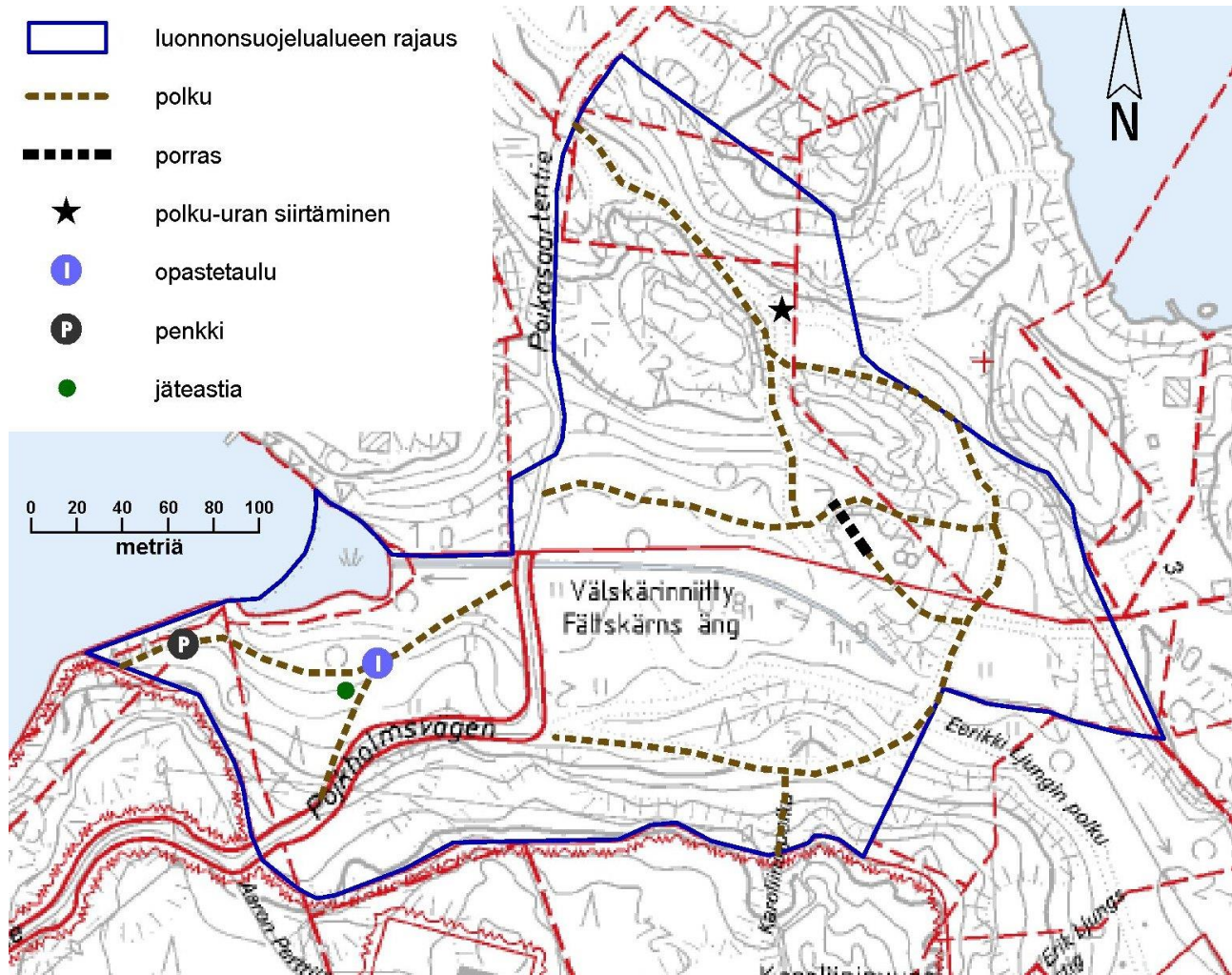
Valtaosin järviruokokasvuston luonnehtimaa ranta- ja vesikasvillisuutta. Rannalla on meren tuomaa roskaa, kuten tyhjiä muovikanistereita, laho laiturirakennelma rikkoutuneine ponttooneineen, ruosteisia tynnyreitä, vaijerinpätkiä, muovivaippoja ja stytroksia, lankunpätkiä, vanhoja autonrenkaita ja hylätty soutuvene.

Tavoite: Järviruoikon luontainen kehitys ja rannan siistinä pitäminen

Toimenpiteet: Kerätään alkukevällä veden mukana ajautuneet roskat vanhan ruokopatjan päältä ja rantapensaiden katveesta. Tarpeen mukaan ajoitusta vanhan ruovikon niittoa voidaan harkita sopivina jäätälvinä.

Liite 2

Polut, opasteet ja rakenteet

Liite 3 Kasvilajiluettelo

- = Helsingissä indikaattoriarvonsa tai/ja harvinaisuutensa takia huomionarvoinen laji
- = Helsingissä uhanalainen tai silmälläpidettävä laji (luokka sulkeissa)
- EN= erittäin uhanalainen; VU = vaarantunut; NT = silmälläpidettävä harvinainen

Acer platanoides, vaahtera
 Achillea millefolium, siankärsämö
 A. ptarmica, ojakärsämö
 Actaea spicata, mustakonnanmarja ●● NT Helsinki
 Agrostis capillaris, nurmirölli
 Aegopodium podagraria, vuohenputki
 Alchemilla sp., poimulehti
 Allium schoenoprasum, ruoholaukka
 Alopecurus pratensis, nurmipuntarpää
 Alnus glutinosa, tervaleppä
 Anemone nemorosa, valkovuokko
 Angelica sylvestris, karhunputki
 Anthoxanthum odoratum, tuoksusimake
 Anthriscus sylvestris, koiranputki
 Arcticum tomentosum, seittitakiainen
 Artemisia vulgaris, pujo
 Athyrium filix-femina, hiirenporras
 Avenula pubescens, mäkikaura
 Betula pendula, rauduskoivu
 B. pubescens, hieskoivu
 Bistorta vivipara, nurmitatar ●● EN Helsinki
 Calamagrostis arundinacea, metsäkastikka
 C. epigejos, hietakastikka
 C. purpurea, korpikastikka
 C. stricta, luhtakastikka
 Calluna vulgaris, kanerva
 Caltha palustris, rentukka
 Campanula persicifolia, kurjenkello
 C. rotundifolia, kissankello
 Caragana arborescens, siperian hernepensas
 Cardamine pratensis, luhtalitukka
 Carduus crispus, kyläkarhiainen
 Carex digitata, sormisara
 C. nigra, jokapaikansara
 C. ovalis, jänönsara
 C. pallescens, kalvassara
 C. vesicaria, luhtasara
 Centaurea jacea, ahdekaunokki
 Cerastium fontanum, nurmihärkki
 Cirsium helenioides, huopaohdake
 C. palustre, suo-ohdake
 Convallaria majalis, kielo

Corylus avellana, pähkinäpensas ●
Cotoneaster integerrimus, kalliottuhkapensas
Crataegus grayana, aitaorapihlaja
Cystopteris fragilis, haurasloikko
Dactylis glomerata, koiranheinä
Dactylorhiza maculata, maariankämmekä ●
Deschampsia cespitosa, nurmilauha
D. flexuosa, metsälauha
Dryopteris carthusiana, metsäalvejuuri
D. expansa, isoalvejuuri
D. filix-mas, kivikkoalvejuuri
Elymus repens, juolavehnä
Elymus caninus, koiranvehnä
Empetrum nigrum, variksenmarja
Epilobium angustifolium, maitohorsma
E. montanum, letohorsma
Equisetum arvense, peltokorte
E. fluviatile, järvikorte
E. pratense, lehtokorte ●
E. sylvaticum, metsäkorte
Filipendula ulmaria, mesiangervo
Fragaria vesca, ahomansikka
Galeopsis bifida, peltopillike
G. speciosa, kirjopillike
Galium palustre, rantamatara
G. uliginosum, luhtamatara
G. verum, keltamatara
Geranium robertianum, haisukurjenpolvi
Geum rivale, kyläkellukka
Goodyera repens, yövilikka ●
Gymnocarpium diopteris, metsäimarre
Hepatica nobilis, sinivuokko
Hieracium sylvatica, salokeltanot
Hypericum maculatum, särmäkuisma
H. perforatum, mäkikuisma
Iris pseudacorus, kurjenmiekkä
Juncus filiformis, jousivihvilä
Juniperus communis, kataja
Knautia arvensis, ruusuruoho
Lamium album, valkopeippi
Lapsana communis, linnunkaali
Lathyrus pratensis, niittynätkelmä
L. vernus, kevätlinnunherne ●
Leucanthemum vulgare, päivänkakkara
Lilium martagon, varjolilja
Linnaea borealis, vanamo
Listera ovata, soikkokaksikko ●● VU Helsinki
Lupinus polyphyllus, komealupiini
Luzula multiflora, nurmipiippo
L. pilosa, kevätpiippo

Lycopodium annotinum, riidenlieko
L. clavatum, katinlieko
Lycopus europaeus, rantayrtti ●
Lysimachia nummularia, suikeroalpi
L. thyrsoflora, terttualpi
L. vulgaris, ranta-alpi
Maianthemum bifolium, oravanmarja
Malus sp., omena
Melampyrum pratense, kangasmaitikka
M. sylvaticum, metsämaitikka
Melica nutans, nuokkuhelmikkä
Myosotis laxa, rantalemmikki
M. scorpioides, luhtalemmikki
M. sylvatica, puistolemmikki
Orthilia secunda, nuokkotalvikki
Oxalis acetosella, käenkaali eli ketunleipä
Paris quadrifolia, sudenmarja
Peucedanum palustre, suoputki
Phragmites australis, järviruoko
Picea abies, kuusi
Pilosella officinarum, huopakeltano
Pimpinella saxifraga, pukinjuuri
Pinus sylvestris, mänty
Plantago major, piharatamo
Poa annua, kylänurmikka
P. nemoralis, lehtonurmikka
P. pratensis, niittynurmikka
Polygonatum multiflorum, lehtokieli ●● VU Helsinki
P. odoratum, kalliokieli
Polygonum aviculare, pihatatar
Polypodium vulgare, kallioimarre
Populus tremula, haapa
Potentilla erecta, rätvänä
P. palustris, kurjenjalka
Prunella vulgaris, niittyhumala
Prunus padus, tuomi
Pteridium aquilinum, sananjalka
Pyrola media, kellotalvikki ●
P. minor, pikkotalvikki
P. rotundifolia, isotalvikki
Quercus robur, tammi
Ranunculus acris, niittyleinikki
R. auricomus, kevätleinikki
R. flammula, ojaleinikki
R. repens, rönsyleinikki
Rhamnus frangula, paatsama
Ribes alpinum, taikinamarja
R. nigrum, mustaherukka
R. spicatum, pohjanpunaherukka
R. uva-crispa, karviainen

Rosa dumalis, orjanruusu
 R. glauca, punalehtiruusu
 R. majalis, metsäruusu ●
 Rubus idaeus, vadelma
 R. saxatilis, lillukka
 Rumex acetosa, niittysuolaheinä
 R. acetosella, ahosuolaheinä
 R. longifolius, hevонhierakka
 R. obtusifolius, tylppälehtihierakka
 Salix aurita, virpapaju
 S. caprea, raita
 S. phylicifolia, kiiltopaju
 Sambucus racemosa, terttuselja
 Scrophularia nodosa, syyläjuuri
 Scutellaria galericulata, luhtavuohennokka
 Sedum telephium, isomaksaruoho
 Silene dioica, puna-ailakki
 Solanum dulcamara, punakoiso
 Solidago virgaurea, kultapiisku
 Sorbus aucuparia, pihlaja
 Stellaria holostea, kevättähtimö
 S. media, pihatähtimö
 Syringa vulgaris, pihasyreeni
 Taraxacum, voikukka
 Thelypteris phegopteris, korpi-imarre
 Tilia cordata, metsälehmus ●● NT Helsinki
 Trientalis europaea, metsätähti
 Trifolium repens, valkoapila
 T. pratense, puna-apila
 Tripleurospermum inodorum, peltosaunio
 Tussilago farfara, leskenlehti
 Urtica dioica, nokkonen
 Vaccinium myrtillus, mustikka
 V. vitis-idaea, puolukka
 Veronica agrestis, peltotädyke
 V. chamaedrys, nurmitädyke
 V. officinalis, rohtotädyke
 Viburnum opulus, koiranheisi ●
 Vicia cracca, hiirenvirna
 V. sepium, aitovirna
 V. sylvatica, metsävirna ●● NT Helsinki
 Viola canina, aho-orvokki
 V. palustris, suo-orvokki
 V. riviniana, metsäorvokki
 V. tricolor, keto-orvokki

yht. 186 putkilokasvilajia

Liite 4 Lintulajiluettelo

Luettelo perustuu vuosina 1997, 1999 ja 2003 Itäniityn alueella pesimäaikana tehtyihin linnustoinventointeihin sekä Helsingin lintuatlasta (1998) varten koottuihin maastotietoihin. Inventoinneista vastasivat 1997 Kati Pekkala, 1999 Matti Koivula ja 2003 Hannu Sarvanne, Jarkko Santaharju ja Rauno Yrjölä. Lajilistaa täydensivät vuonna 2007 myös Seppo Hjerppe ja Raimo Pakarinen. Symbolimerkinnot: ●● VU = vaarantunut laji; ●● dir = lintudirektiivin laji; ● vast = Suomen kansainvälinen vastuulaji; ● NT = silmälläpidettävä laji

Podiceps cristatus, silkkiuikku
 Actitis hypoleucos, rantasipi
 Scolopax rusticola, lehtokurppa
 Larus canus, kalalokki
 Columba oenas, uuttukyyhky
 Columba palumbus, sepelkyyhky
 Dryocopus martius, palokärki ●● dir
 Dendrocopos minor, pikkutikka ●● VU
 Picus canus, harmaapäätikka ● NT
 Motacilla alba, västäräkki
 Troglodytes troglodytes, peukaloinen
 Phoenicurus phoenicurus, leppälintu ● vast
 Oenanthe oenanthe, kivitasku ● NT
 Luscinia luscinia, satakieli
 Turdus philomelos, laulurastas
 Turdus iliacus, punakylkirastas
 Turdus pilaris, räkättirastas
 Turdus merula, mustarastas
 Sylvia atricapilla, mustapääkerttu
 Acrocephalus palustris, luhtakerttunen
 Phylloscopus trochilus, pajulintu
 Phylloscopus trochiloides, idänuunilintu ● NT
 Phylloscopus sibilatrix, sirittäjä
 Regulus regulus, hippiäinen
 Ficedula hypoleuca, kirjosiippo
 Muscicapa striata, harmaasiippo
 Parus cristatus, töyhtötiainen
 Parus montanus, hömötiainen
 Parus major, talitiainen
 Parus caeruleus, sinitäinen
 Certhia familiaris, puukiipijä
 Corvus corone, varis
 Garrulus glandarius, närhi
 Fringilla coelebs, peippo
 Carduelis chloris, viherpeippo
 Carduelis carduelis, tikli
 Carpodacus erythrinus, punavarpunen

Yhteensä 37 lintulajia

Liite 5 Kuvia Itäniityn laakson alueelta

Kuva 1. Tervaleppäluhtaa Saunalahden rannalla (kuva Pira Cousin 2007)

Kuva 2. Itäniityn laakson metsittyvää vanhaa niittyä (kuva Pira Cousin 2007)